

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Бх. № 18272
Дата 22 Маи 2020 г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
На Ваш № 90 КД/15.04.2020 г.
получено по ел. поща на 22.04.2020 г.

Изх. № А-24/ 22.05.2020

СТАНОВИЩЕ

от

Българската асоциация по психотерапия

Относно: КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО № 3/2020 г.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,**

Благодарим Ви за отправената покана към Българската асоциация по психотерапия (БАП) да предоставим становище по реда на чл. 20а, ал. 2 ПОДКС.

Смятаме приетия от Народното събрание Закон за социалните услуги (ЗСУ) за важна крачка в подкрепа на социалната сфера и нейното по-нататъшно професионално развитие. БАП изразява категорична подкрепа на целите и принципите, върху които е създаден ЗСУ и неговите цели, описани в Чл.1 и Чл.2.

БАП е неправителствена организация, която обединява професионалисти и организации, представляващи множество различни подходи в областта на психотерапията в България. БАП застъпва идеите залегнали в Страсбургската декларация (приета и подписана на 21 октомври 1990 година) и манифестирани от Европейската асоциация по психотерапия (ЕАП), за психотерапията като отделна научна, изследователска и професионална област и свободна професия. Асоциацията съдейства за подобряване на психичното здраве на българските граждани чрез своите дейности; обединява, при запазване на различията и представлява лицата, които практикуват или са в процес на обучение по психотерапия; разработва и прилага стандарти за базово и специализирано обучение по психотерапия; съдейства за усъвършенстването и за свободното, достойно и квалифицирано обучение и упражняване на психотерапията. Съществена част от дейността на БАП е свързана с

установяване на високи професионални стандарти за упражняването на професията и придържането към общ етичен кодекс, който се основава на ценностите, които са залегнали и в ЗСУ. Един от ангажиментите на БАП като член на ЕАП и част от европейската професионална общност в областта, е поддържането на Национален Регистър на психотерапевтите в България, където са вписани правоспособните професионалисти, отговарящи на критериите за придобиване на квалификация 'психотерапевт'.

В отговор на отправената към БАП покана, откликваме с готовност за включване и участие във всякакви необходими формати, свързани със ЗСУ, като фокус групи, работни групи, принос с експертно мнение към социални политики, социални дейности и услуги, нормативни документи и др., в допирните точки на социалните услуги и психотерапията с други значими сфери на обществения живот като здравеопазването, образованието, социалните услуги, културата и др.

Една от основополагащите цели на ЗСУ е регламентиране на правото и възможностите на всички българските граждани да ползват социални услуги. На социално ниво постигането на ново качество на живот изисква ясни правила и инструменти. Считаме, че ЗСУ предлага такива. Осигуряването на условия за широко достъпна социална подкрепа, която да отговори на обществените потребности в момента, развитието и регламентирането на социални услуги, съществено би допринесло за психичното здраве и повишаване качеството на живот чрез полагане на грижи в дългосрочен план. Считаме, че ЗСУ развива и надгражда действащата към момента нормативна уредба и би дал възможност за още по-ясно открояване на потребностите на хората, свързани с тяхното психично здраве и житейско благополучие.

В настоящия ЗСУ в чл.15 са описани видове социални услуги, в т.4 конкретно е определена терапия и рехабилитация, където намира място и психотерапията. Психотерапията следва да бъде застъпена и във възстановителното правосъдие, което още веднъж показва необходимостта да бъде регламентирана като ясна социална услуга.

Според дефиницията в проектозакона за психотерапията, изготвен като предложение от БАП, "Психотерапията, представлява цялостно и внимателно планирано лечение и терапевтична намеса, на базата на обща и специализирана подготовка и познания (*теоретични и практически*) за психопатологията, разстройства в поведението, състояния на обърканост, или по-обща необходимост от емоционално - психическо развитие и зрялост на личността, свързани с психо-социални и психосоматични фактори и причини."

Считаме, че ЗСУ има множество пресечни линии с ангажиментите, произтичащи от професията на психотерапевта, по отношение на клиентите/пациентите, основно в областта на психичното здраве и съответно качеството на живот. Работата в областта на психичното здраве и на обществено и на индивидуално ниво изисква системна грижа и развиване на съответни услуги, до които всички да имат достъп, а не както е понастоящем - само специфични уязвими групи.

Предимство на закона е проведения в него принцип на индивидуален подход, дейности за отделяне на социалните услуги от социалното подпомагане и разграничаването на трите

нива на интервенции и професионални роли в социалната работа, както е посочено в чл.3 на ЗСУ, заедно с въвеждането на супервизия в Чл. 122.

Психотерапевтите, като специалисти в областта на психичното здраве, се срещат в практиката си с проблеми на клиентите/пациентите, които изискват обединени усилия и интердисциплинарна работа, за да предложат адекватна помощ. Считаме, че това се регламентира чрез рамката, която задава ЗСУ и изразяваме очакването си да бъде подробно уредено в подзаконовите актове по прилагането му.

Смятаме, че настоящият ЗСУ е в синхрон и с развитието на психотерапията като професия и прилагането на различните психотерапевтични подходи, опит и практика в България. В този смисъл с големия опит на своите членове, БАП може професионално да подпомага съществуващите структури и услугите, свързани с психичното здраве. ЗСУ би дал възможност за задълбочаване и професионално утвърждаване на разнообразието от преподавателски практики и обучения на различните специалисти, предоставящи социални услуги. Същото се отнася и за индивидуалната и груповата супервизия и методическа подкрепа на социални услуги с цел постигане на по-добро разбиране на комплексните ситуации на индивидите, групите и общностите.

Квалификациите на служителите, предоставящи психотерапия в социални услуги, надградена с личен психотерапевтичен опит, личностна зрялост, работа със супервизия и продължаващото обучение, предпазва от професионално прегаряне, допринася за качеството и развитието на социалната услуга. Смятаме, че създаването на наредба за стандарти и качеството на социалните услуги, в която ще бъдат определени минималните изисквания за квалификацията на екипа, организацията на работа, изискванията към осъществяваната дейност и задълженията на доставчиците за осигуряване на професионално и кариерно развитие на техните служители, (включително грижа за психичното здраве на служителите и условията на работа), ще бъде основен отправен документ за организирането на работата и за стандарта за предоставяните услуги. (чл. 129). Изразяваме готовност за участие в процеса на консултиране и създаване на правилника за прилагане на ЗСУ и съответните наредби.

Оставаме на разположение за последваща комуникация, с надеждата на това гражданите на Република България да получат инструмент за социална подкрепа и основа за допълнително развитие на социалните дейности, каквито предоставя Закона за социалните услуги, а и на дейности като психотерапията, чието позитивноправно уреждане на законодателно ниво предстои.

С уважение,

от името на УС на БАП

Марина Ангелова – Председател